

VSTUPNÁ ANALÝZA VNÚTORNÉHO A VONKAJŠIEHO PROSTREDIA PRE SPRACOVANIE PHSR OBCE DVORANY NAD NITROU NA ROKY 2021 – 2027

Primárne analýzy doterajšieho vývoja a stavu obce sú tematicky zacielené tak, aby identifikovali vnútorné rozvojové potenciály a limity a zároveň prehľadili poznanie príčin problémov a obsahu výziev vyplývajúce z vývoja a súčasného stavu územia aj na základe sledovania vývoja štatistických údajov za posledných 10 rokov.

Tieto analýzy zahŕňajú problematiku socio-ekonomickej analýzy, územno-technickej analýzy, prírodno-environmentálnej analýzy zameranej na analýzu prírodného prostredia a inštitucionálno-organizačnej analýzy. Na základe parciálnych analýz vo vyššie uvedenej štruktúre je možné identifikovať hlavné faktory a disparity rozvoja. Disparity rozvoja ako kontrasty medzi rozvojovými potenciálmi a stavom resp. limitmi v území sú osobitne dôležité pre identifikáciu resp. spresnenie výziev pre stratégiu.

Výsledky primárnych analýz sú uvedené v kapitole 2. ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ samotného dokumentu PHSR obce Dvorany nad Nitrou na roky 2021 – 2027.

A. ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

A.1. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Obec Dvorany nad Nitrou sa rozprestiera na strednom Ponitří, na západnom Slovensku. Na základe územno-správneho členenia patrí do okresu Topoľčany a Nitrianskeho samosprávneho kraja. Od okresného mesta Topoľčany sú Dvorany nad Nitrou vzdialené 10 km juhozápadným smerom, od krajského mesta Nitra severne 24 km. Dvorany nad Nitrou s počtom obyvateľov 784 (k 31.12.2020) spadajú do kategórie malých obcí do 1000 obyvateľov. Obec sa rozprestiera na ploche 452 ha. Hustota obyvateľstva k 31.12.2020 bola 173,45 obyv/km². Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1254. Hranice katastrálneho územia obce Dvorany nad Nitrou susedia s katastrom obcí Ludanice, Kovarce, Súlovce Oponice a Horné Obdokovce.

Tabuľka 1 – Všeobecná charakteristika obce

Symboly obce	Erb, vlajka, pečať
Kód obce	556262
IČO	00699161
PSČ	956 11
Telefónne smerovacie číslo	038
Rozloha katastrálneho územia	452 ha
Nadmorská výška v strede obce	158 m n. m.
Počet obyvateľov 31.12.2014	784
Hustota obyvateľstva	173,45 obyv./km ²
Prvá písomná zmienka	r.1254
Okres	Topoľčany
Samosprávny kraj	Nitriansky

V koncepcii územného rozvoja Slovenska – KURS2001 v znení KURS2011 je obec Dvorany nad Nitrou charakterizovaná ako vidiecke osídlenie v najviac urbanizovanom vidieckom priestore, ktoré leží na ponitrianskej rozvojovej osi Trenčín – Bánovce nad Bebravou – Topoľčany – Nitra – Nové Zámky – Komárno, v topoľčianskom ťažisku osídlenia tretej úrovne. V okolitej sídelnej štruktúre obce Dvorany nad Nitrou dominuje okresné mesto Topoľčany.

Spolupráca medzi samosprávami sa rozvíja aj na regionálnej a subregionálnej úrovni. Obec je členom Združenia mikroregiónu SVORNOSŤ – miestnej akčnej skupiny (MAS), ktorá združuje zástupcov verejnej správy, podnikateľov, miestnych spolkov a združení a implementuje integrovanú stratégiu rozvoja územia mikroregiónu (do ktorého patrí aj obec Dvorany nad Nitrou). Obec je ďalej členom Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) a regionálneho združenia miest a obcí Tribečsko - Inovecký región (RZMO TIR). Tieto združenia - nevládne organizácie boli založené na obhajobu spoločných oprávnených záujmov a presadzovanie potrieb svojich členov.

A.2. PRÍRODNÝ A KRAJINNÝ POTENCIÁL

Obec Dvorany nad Nitrou je lokalizovaná na súradniciach 18°07'11" východnej zemepisnej dĺžky a 48°29'10" severnej zemepisnej šírky. Katastrálne územie obce sa nachádza na Podunajskej pahorkatine, v strednej časti Nitrianskej sprašovej pahorkatiny, jeho východnú nízinatú časť vyplní pravostranná niva a terasa rieky Nitry. Stredná časť obce leží v nadmorskej výške 155 m n. m. Západná časť chotára mierne stúpa do Nitrianskej pahorkatiny a nadmorská výška dosahuje až 250 m n. m.

Podľa klimaticko-geografického členenia leží územie obce v miernom pásme severnej zemepisnej šírky v oblasti prechodného stredoeurópskeho podnebia, čo určuje jej klimatické pomery. Priemerná ročná teplota vzduchu dosahuje rozmedzie hodnôt 8,5 až 9 °C. Priemerný ročný úhrn zrážok je nad 550 mm /rok, čo zabezpečuje priaznivé vlhové pomery v pôde. Zimy sú mierne s malým množstvom zimných zrážok.

Katastrálne územie obce Dvorany nad Nitrou sa rozprestiera na ploche 452 ha. Z celkovej výmery pôdneho fondu zaberá poľnohospodárska pôda 89,9%. V rámci nej má najväčší záber orná pôda (94,8%). V rámci nepoľnohospodárskeho pôdneho fondu má najväčšie zastúpenie zastavaná plocha (42,8%). Územie regiónu NSK patrí k málo lesnatým krajom SR s priemernou lesnatosťou 15,15 %, má charakter poľnohospodárskej krajiny. V katastri obce Dvorany nad Nitrou sa však lesy vôbec nenachádzajú. V katastri obce sa vyskytujú hnedozemné a nivné pôdy.

Tabuľka 2 – Členenie pôdneho fondu v katastrálnych území obce v ha (zaokrúhlené hodnoty)

Kataster Spolu	POĽNOHOSPODÁRSKA PÔDA (ha)						NEPOĽNOHOSPODÁRSKA PÔDA (ha)				
	Orná pôda	Ovocný sad	Vinice	Záhrady	TTP	Σ	Lesná Pôda	Vodná plocha	Zastavaná plocha	Ostatná pôda	Σ
452	385,14	0	0	19,6	1,73	406,47	0	14,46	19,48	11,59	45,53

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z hydrologického hľadiska spadá územie obce Dvorany nad Nitrou do povodia hornej Nitry. Rieka Nitra prechádza popri východnej katastrálnej hranici obce. V obci Dvorany nad Nitrou sa nachádza aj vodná plocha – rybník, ktorý slúži obyvateľom i návštevníkom na oddych a aktívny odpočinok pri rybolove. V obci sa nachádza niekoľko odvodňovacích melioračných kanálov.

Na základe fyto geografického členenia patrí územie obce Dvorany nad Nitrou do oblasti teplomilnejšej (xerothermnej) pramatskej flóry (Matricum). V katastri obce sa vyskytuje bohatý stromový porast (vŕby, jelše, javor, dub, buk, breza previsnutá, lipa malolistá, atď.), z krov tu rastie baza čierna, vtáčí zob obyčajný, jarabina a iné.

Z hľadiska zoogeografického členenia Slovenska k. ú. obce spadá v rámci suchozemského biocyklu do zóny stepí – provincia Panónska panva, subprovincia Matransko-Zemplínska. Faunu dotknutého územia tvoria prevažne druhy viazané na voľnú oráčinovú krajinu, resp. kozmopolitné synantropné druhy sú viazané na biotopy neďalekých ľudských sídel.

Do katastrálneho územia obce Dvorany nad Nitrou nezasahuje územie NATURA 2000 (ani chránená krajinná oblasť, ani chránené vtáčie územie). V centre obce sa nachádzajú zákonom chránené dreviny –3 ks lipy malolistej. V prevažnej väčšine k. ú. obce platí I. stupeň ochrany a platia tu podmienky ochrany podľa § 12 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Na území obce Dvorany nad Nitrou sa nenachádzajú väčšie zdroje znečistenie životného prostredia.

A.3. DEMOGRAFICKÝ POTENCIÁL

Ľudský potenciál je jedným z najvýznamnejších rozvojových potenciálov každého územia. Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov.

Prírastok obyvateľstva a pomalý proces populačného starnutia pozitívne ovplyvňujú populačný potenciál obce, ktorý je však závislý aj od vonkajších podmienok (hlavne sociálno-ekonomických) a od vzdelanostnej a profesijnej štruktúry obyvateľstva.

Obec sa nachádza v Nitrianskom kraji, ktorý sa člení na 7 okresov a svojou rozlohou zaberá 12,93% územia Slovenskej republiky. NSK svojim počtom obyvateľov aj hustotou osídlenia sa zaraďuje na 5. miesto v medzikrajskom porovnaní. K 31.12.2020 žilo v Dvoranoch nad Nitrou celkom 784 obyvateľov a hustota osídlenia dosahovala až 173,45 obyvateľov na km².

Tabuľka 3 - Počet obyvateľov a hustota obyvateľstva k 31.12.2020

ÚZEMIE	POČET TBO	VÝMERA V KM ²	HUSTOTA
Dvorany nad Nitrou	784	4,52	173,45
Okres Topoľčany	69 521	597,63	116,33
NSK	671 508	6 343,73	105,85
SR	5 459 781	49 034	111,35

Zdroj: Štatistický úrad SR

Posledná dekáda sa dá charakterizovať ako obdobie stagnácie až mierneho rastu počtu obyvateľstva.

Tabuľka 4 - Vývoj počtu obyvateľov v obci Dvorany nad Nitrou v rokoch 2011 - 2020

ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet	762	761	751	761	757	758	768	768	785	784

Zdroj: Štatistický úrad SR

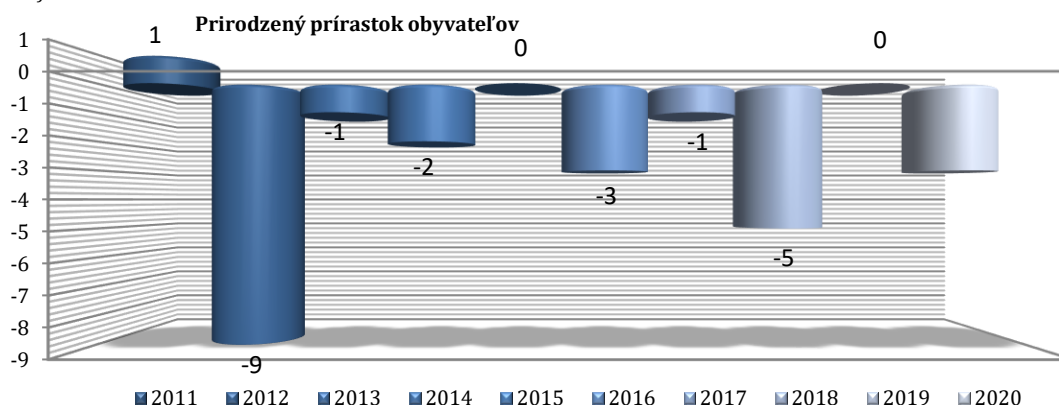
Vývoj počtu obyvateľov je výsledkom reprodukcie populácie (prirodzeného prírastku/úbytku) a jej priestorového pohybu (migrácie). Celkový prírastok obyvateľov je spôsobený v obci Dvorany nad Nitrou kladným migračným saldom. V priebehu rokov 2011 – 2020 sa síce do obce Dvorany nad Nitrou prisťahovalo až o 55,7% obyvateľov viac, ako sa z nej odsťahovalo, avšak zomrelo tu v priemere až o 43,4% viac obyvateľov ako sa narodilo.

Tabuľka 5 - Prirodzený prírastok obyvateľov, migračné saldo a celkový prírastok obyvateľov obce Dvorany

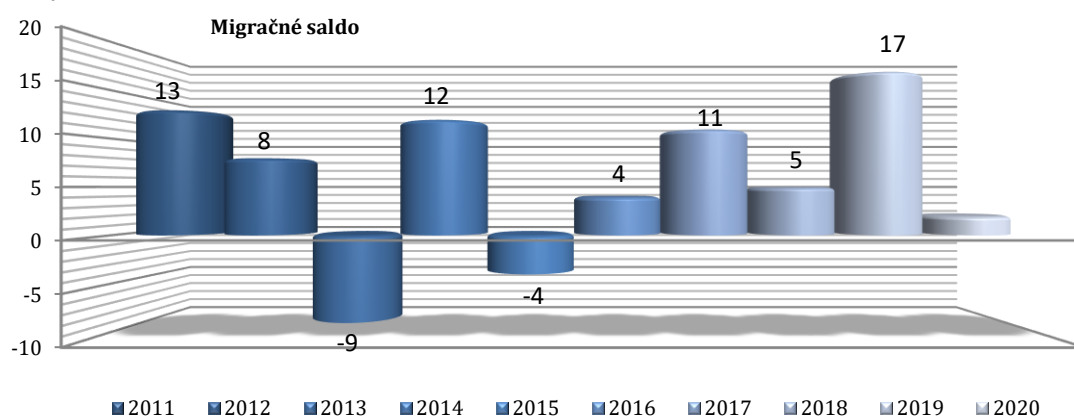
ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Narodení	5	5	5	6	3	6	8	4	8	3
Zosnulí	4	14	6	8	3	9	9	9	8	6
Prirodzený	1	-9	-1	-2	0	-3	-1	-5	0	-3
Prisťahovaní	20	15	7	23	7	19	22	17	26	9
Odsťahovaní	7	7	16	11	11	15	11	12	9	7
Migračné saldo	13	8	-9	12	-4	4	11	5	17	2
CELKOVÝ PRÍRASTOK	14	-1	-10	10	-4	1	10	0	17	-1

Zdroj: Štatistický úrad SR

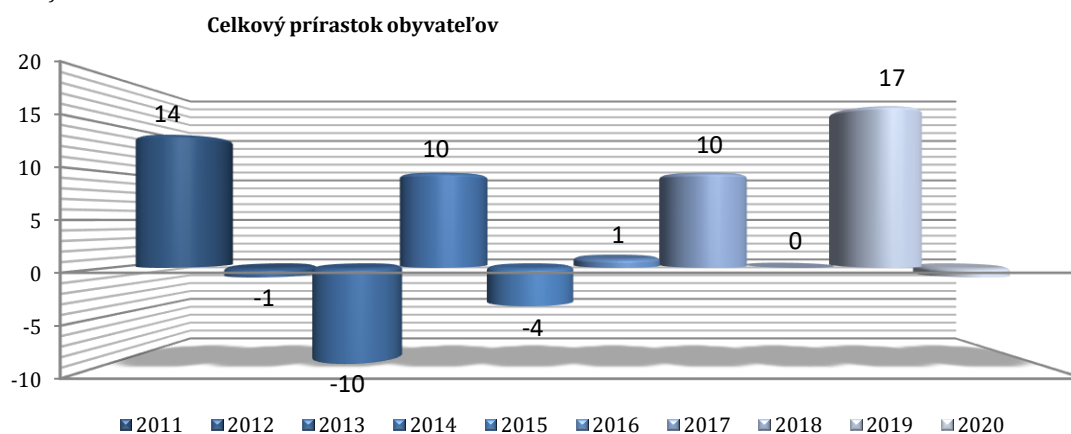
Graf 1 – Zdroj: Tabuľka5

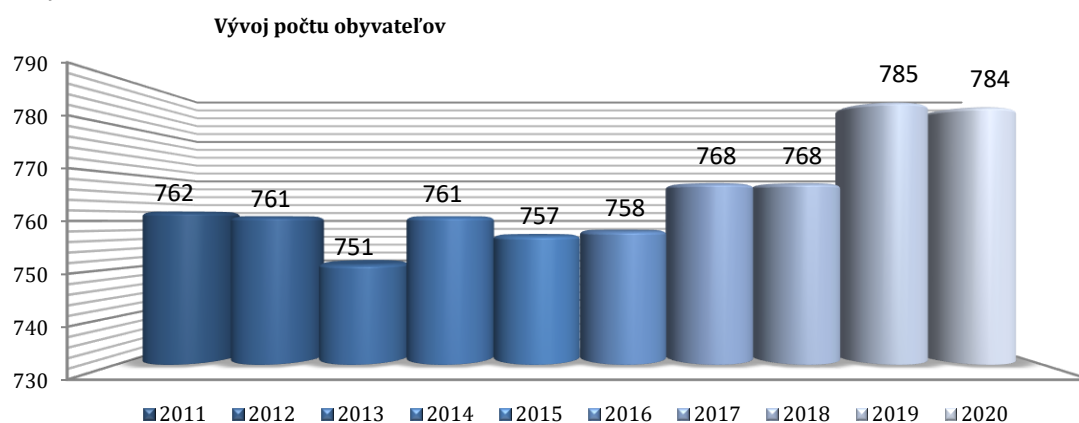
Graf 2 – Zdroj: Tabuľka 5

Graf 3 – Zdroj: Tabuľka 5

Graf 4 – Zdroj: Tabuľka 4

Veková štruktúra obyvateľstva je výsledkom dlhodobého pôsobenia populačných procesov a možno ju považovať za najdôležitejšiu charakteristiku pri analýze demografických procesov. Vekové zloženie populácie je obrazom demografických procesov z minulosti i obrazom budúceho demografického vývoja, preto je východiskom pri vypracovávaní prognóz budúceho populačného vývoja. Ak porovnáme vekové zloženie obyvateľov obce Dvorany nad Nitrou s krajskou a okresnou úrovňou, vidíme, že podiel detskej zložky sa blíži k okresným a krajským hodnotám, avšak podiel produktívnej a poproduktívnej zložky je komparatívne výhodnejší v Dvoranoch nad Nitrou.

Tabuľka 6 – Porovnanie regionálnych údajov s obcou Dvorany nad Nitrou k 31.12.2020

Vekové zložky obyvateľov	Dvorany nad Nitrou		Okres Topoľčany		NSK	
	absolútne	v %	absolútne	v %	absolútne	v %
Predproduktívna zložka 0-14 rokov	108	13,78	9 427	13,56	92 840	13,83
Produktívna zložka 15 – 64 r.	546	69,64	46 976	67,57	452 756	67,42
Poproduktívna zložka 65 rokov +	130	16,58	13 118	18,87	125 912	18,75
SPOLU	784		69 521		671 508	

Zdroj: Štatistický úrad SR

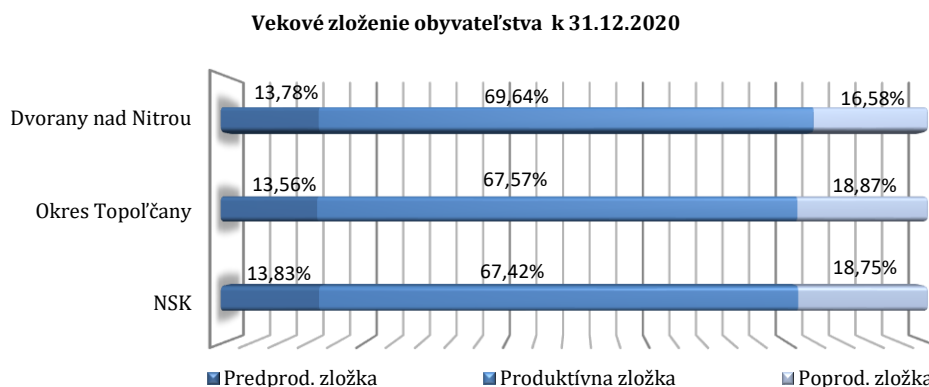
Avšak z retrospektívneho pohľadu na vývoj vekového zloženia obyvateľstva obce vyplýva, že v časovom horizonte rokov 2011 - 2020 všetky tieto demografické aspekty sa v obci Dvorany nad Nitrou vyvíjali dosť nepriaznivo: zastúpenie osôb v poproduktívnom veku rástol, pričom podiel detskej zložky kolísal a podiel produktívnej zložky obyvateľstva sa postupne znižoval. Na začiatku dekády obec bola stacionárnym typom populácie, od roku 2013 je regresívnym typom populácie.

Tabuľka 7 - Vývoj vekovej štruktúry obyvateľov obce Dvorany nad Nitrou 2011 - 2020

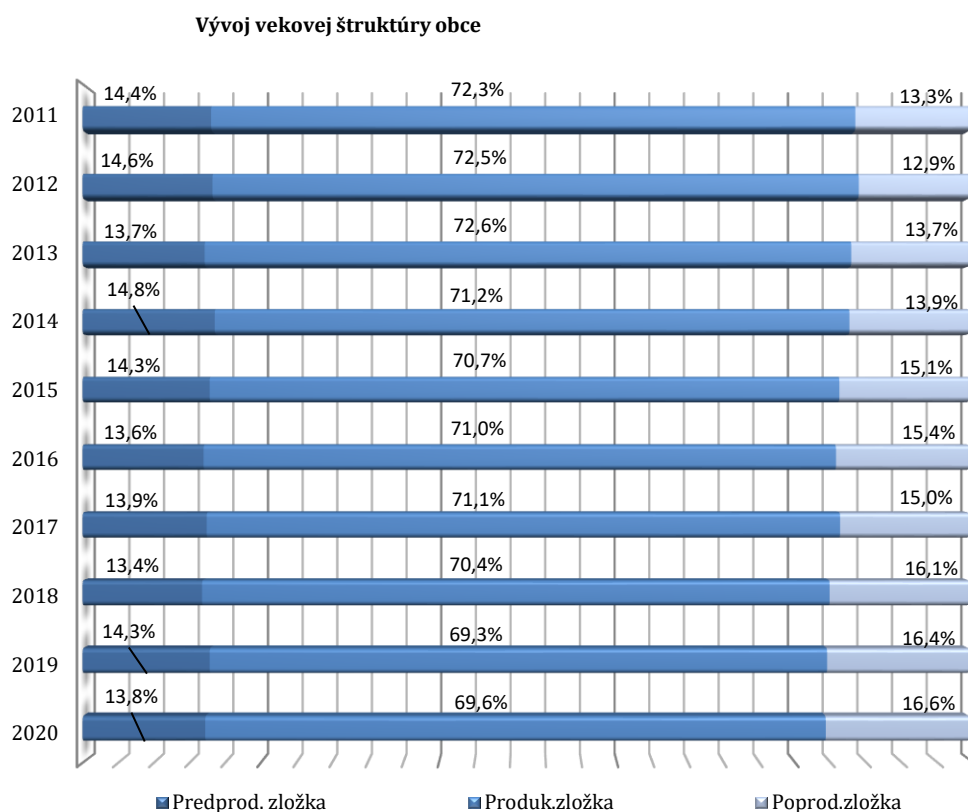
Veková štruktúra	ROK									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Predproduktívna	110	111	103	113	108	103	107	103	112	108
Produktívna	551	552	545	542	535	538	546	541	544	546
Poproduktívna	101	98	103	106	114	117	115	124	129	130
SPOLU	762	761	751	761	757	758	768	768	785	784

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 5 – Zdroj: Tabuľka 6

Graf 6 – Zdroj Tabuľka 7

Proces, kedy dochádza k prechodu z progresívneho typu populácie na stacionárny, resp. zo stacionárneho na regresívny typ, nazývame demografické starnutie. Vyjadrujeme ho indexom starnutia. Starnutie populácie je globálny fenomén, aj na Slovensku je hlavným vývojovým trendom, jednotlivé regióny sa líšia len tempom starnutia.

Úroveň populačného starnutia dobre vystihujú priemerný vek obyvateľstva a index starnutia, ktoré majú stúpajúcu tendenciu.

Priemerný vek obyvateľstva obce Dvorany nad Nitrou k 31.12.2020 dosiahol hodnotu 41,3. **Index starnutia** (počet osôb vo veku 65 a viac pripadajúcich na 100 osôb vo veku 0-14 rokov) obce k 31.12.2020 bol 120,37, čo znamená, že na 100 obyvateľov vo vekovej skupine 0-14-ročných pripadlo viac ako 120 osôb starších ako 65 rokov. Z údajov Tabuľky č.8 vyplýva, že hodnoty týchto ukazovateľov obce sú výhodnejšie ako krajské a okresné hodnoty, avšak sú menej priaznivé ako celoštátne hodnoty.

Index ekonomického zaťaženia (počet obyvateľstva v neproduktívnom veku pripadajúcich na 100 osôb v produktívnom veku) vyjadruje akou mierou je v populácii zaťažená produktívna zložka obyvateľstva neproduktívnou zložkou. Vplyvom starnutia populácie od roku 2009 tento index na celom Slovensku rastie. V komparácii s okresom, krajom a celým štátom môžeme konštatovať, že hodnota indexu vykazovaná v obci Dvorany nad Nitrou (43,59) je priaznivejšia ako v rámci SR, kraja a okresu, avšak v poslednej dekáde má tento ukazovateľ aj v obci Dvorany nad Nitrou jednoznačne stúpajúcu tendenciu.

Tabuľka 8 – Priemerný vek obyvateľov, index starnutia a index ekonomického zaťaženia k 31.12.2020

Región	Priemerný vek obyvateľov	Index starnutia	Index ekonomického zaťaženia
Dvorany nad Nitrou	41,3	120,37	43,59
Okres Topoľčany	43,2	139,15	47,99
NSK	43,01	135,62	48,32
SR	41,26	107,34	49,2

Zdroj: Štatistický úrad SR

V štruktúre obyvateľov obce Dvorany nad Nitrou podľa pohlavia mierne dominujú ženy (50,26%), tak ako v rámci kraja a SR.

Tabuľka 9 – Porovnanie SR, krajskej štruktúry s obcou Dvorany nad Nitrou k 31.12.2020

Štruktúra podľa pohlavia	Dvorany nad Nitrou		NSK		SR	
	absolútne	v %	absolútne	v %	absolútne	v %
Ženy	394	50,26	344 503	51,3	2 793 295	51,16
Muži	390	49,74	327 005	48,7	2 666 486	48,84
SPOLU	784		671 508		5 459 781	

Zdroj: Štatistický úrad SR

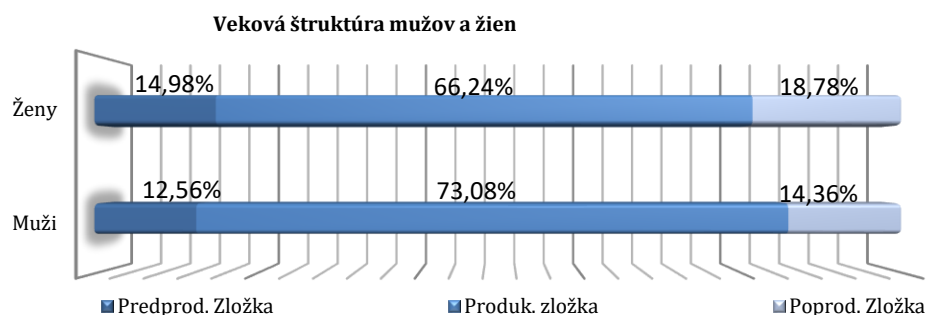
Veková štruktúra mužov v obci Dvorany nad Nitrou je priaznivejšia ako veková štruktúra žien, čo zodpovedá krajskej a celoštátnej situácii. Detská zložka u mužov v Dvoranoch nad Nitrou je síce menšia (o 2,4 p. b.) ako u žien, muži však majú v produktívnom veku vyššiu mieru zastúpenia (o 6,8 p. b.) ako ženy a v poproduktívnom veku oveľa nižšiu (o 4,4 p. b.). Mužská populácia má aj nižší priemerný vek (40,99) ako ženská populácia (41,66) a index starnutia (muži:114,29, ženy:125,42), resp. index ekonomického zaťaženia (muži:36,84, ženy:50,96) tiež dosahujú oveľa priaznivejšie hodnoty u mužov.

Tabuľka 10 – Veková štruktúra mužov a žien obce Dvorany nad Nitrou k 31.12.2020

Počet obyvateľov k 31.12.2020	V tom vo veku						
	Predprod.	Produktívni	Poprodukt.	Predprod.	Produktívni	Poprodukt.	
	absolútne hodnoty			relatívne hodnoty (v %)			
Ženy	394	59	261	74	14,98	66,24	18,78
Muži	390	49	285	56	12,56	73,08	14,36
Spolu	784	108	546	130	13,78	69,64	16,58

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 7 – Zdroj: Tabuľka 10

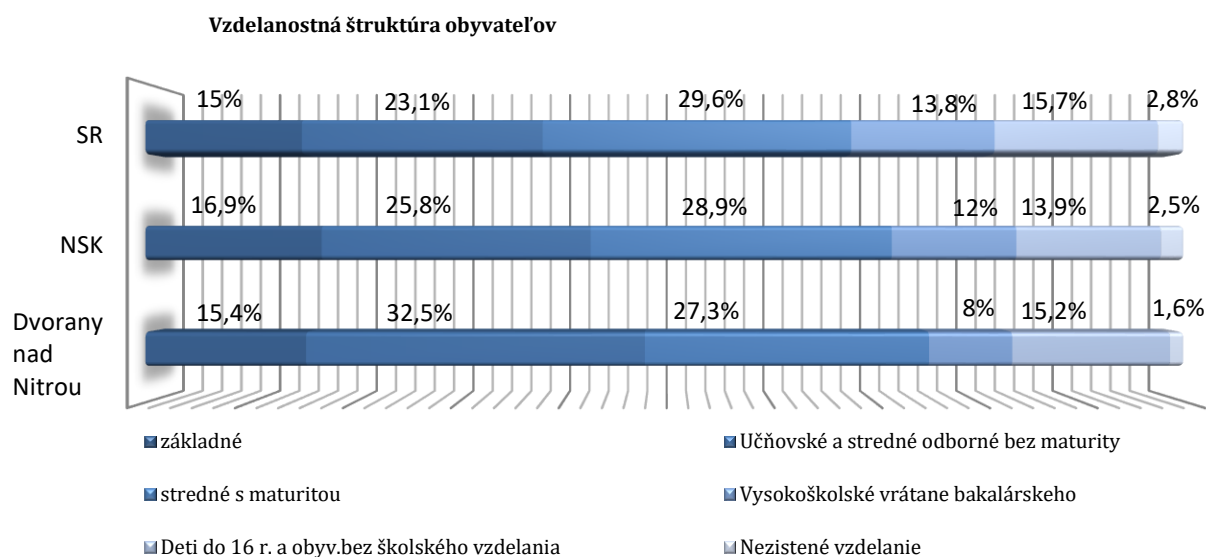
Vzdelanostná štruktúra. Podľa ukončeného stupňa vzdelania v Dvoranoch nad Nitrou dominujú obyvatelia s učňovským a stredným odborným vzdelaním bez maturity (32,5%) a s maturitou (27,3%). Túto štruktúru dopĺňajú obyvatelia so základným vzdelaním (15,4%). Po porovnaní vzdelanostnej štruktúry obyvateľov obce Dvorany nad Nitrou so vzdelanostným zložením populácie Nitrianskeho kraja a SR vidíme, že v obci podiel ľudí s vysokoškolským vzdelaním nedosahuje hodnoty krajského aj celoslovenského podielu.

Tabuľka 11 - Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce – relatívne hodnoty

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Podiel obyvateľov (v %)		
	Dvorany nad Nitrou	NSK	SR
základné	15,4	16,9	15,0
Učňovské a stredné odborné bez maturity	32,5	25,8	23,1
Úplné stredné učňovské a úplné stredné s maturitou, úplné stredné všeobecné a vyššie odborné	27,3	28,9	29,6
Vysokoškolské vrátane bakalárskeho	8,0	12,0	13,8
Deti do 16 rokov a obyvatelia bez školského vzdelania	15,2	13,9	15,7
Nezistené vzdelanie	1,6	2,5	2,8

Zdroj: SODB 2011 – Štatistický úrad SR

Graf 8 – Zdroj: Tabuľka 11

Religiózna štruktúra. Obec je z hľadiska vierovyznania homogénnym územím. Drvivá väčšina (95,5%) obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi a len 0,7% populácie k evanjelickej cirkvi. 3% populácie obce je bez vyznania.

Národnostná štruktúra obyvateľov obce je tiež homogénna, až 99,9 % z celkového počtu obyvateľov je slovenskej národnosti. Z ostatných národnostných menšín žijú na území obce ešte zástupcovia českej národnosti, avšak ich podiel na populácii je veľmi nízky.

Tabuľka 12 - Religiózna a národnostná štruktúra obyvateľstva

NÁBOŽENSKÉ VYZNANIE / CIRKEV	Relatívne hodnoty (%)	NÁRODNOSŤ	Relatívne hodnoty (%)
Rímskokatolícka cirkev	95,5	Slovenská	99,9
Evanjelická cirkev	0,7	Česká	0,1
Bez vyznania	3	Ostatné	0
Ostatné, nezistené	0,8	Nezistené	0

Zdroj: SODB 2011 – Štatistický úrad SR

Základný ukazovateľ úrovne životných podmienok obyvateľstva – **stredná dĺžka života** pri narodení (nádej na dožitie) sa dlhodobo zvyšuje i keď pomalým tempom v celej SR, ale musíme poznamenať, že Slovensko v rámci krajín EÚ 28 patrí ku krajinám s najnižšou strednou dĺžkou života pri narodení. Aktuálnym trendom je pomalé približovanie sa hodnôt strednej dĺžky života mužov (v roku 2019: 74,31 rokov) a žien (v roku 2019: 80,84 rokov) – kým začiatkom 90. rokov bol rozdiel medzi pohlaviami takmer 9 rokov, do roku 2019 poklesol na 6,53 roka.

Pre Slovensko je charakteristický dlhodobý pokles plodnosti a pôrodnosti. Ako celý Nitriansky kraj, aj okres Topoľčany patrí k regiónom s nižšou **pôrodnosťou** (natalita - počet živonarodených detí na 1000 obyvateľov), avšak v obci Dvorany nad Nitrou je tento ukazovateľ signifikantne nepriaznivejší.

Populačný vývoj ovplyvňuje aj **potratovosť**, na ktorú má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien. Počet potratov na 1000 obyvateľov v Dvoranoch nad Nitrou je nižší ako priemer SR, NSK a okresu Topoľčany.

Úmrtnosť (mortalita) - počet zomretých na 1000 obyvateľov odráža ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky, ale bezprostredne ju ovplyvňuje aj veková štruktúra obyvateľstva. Nitriansky kraj patrí k regiónom s vysokou mortalitou. Pre Dvorany nad Nitrou je charakteristická výrazne nižšia úmrtnosť ako celoštátny, krajský a okresný priemer.

Tabuľka 13 - Pôrodnosť, potratovosť a úmrtnosť k 31.12.2020

Región	Pôrodnosť	Potratovosť	Úmrtnosť
Dvorany nad Nitrou	3,82‰	1,27‰	7,65‰
Okres Topoľčany	8,79 ‰	1,98 ‰	12,29 ‰
NSK	8,67 ‰	2,71 ‰	12,45 ‰
SR	10,38 ‰	2,33 ‰	10,82 ‰

Zdroj: Štatistický úrad SR

A.4. TRH PRÁCE

Východiskovým ukazovateľom situácie trhu práce je **miera ekonomickej aktivity**, ktorá v percentách vyjadruje podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva (EAO) z obyvateľstva vo veku od 15 do 89 rokov života. Za pracovnú silu – ekonomicky aktívnych obyvateľov sa považujú všetky osoby vo veku od 15 rokov do 89 rokov, ktoré patria medzi pracujúcich alebo nezamestnaných. Ekonomicky neaktívnych obyvateľov (ENO) – osoby mimo trhu práce tvoria študenti, ľudia na

starobnom, predčasnom a invalidnom dôchodku, osoby mladšie ako 15 rokov, osoby v domácnosti, na rodičovskej dovolenke, dlhodobo PN a osoby, ktoré nechcú pracovať.

Hlavným faktorom, ktorý priamo ovplyvňuje vývoj pracovnej sily je starnutie obyvateľstva. Znižovanie obyvateľstva v produktívnom veku a zvyšovanie v poproduktívnom veku spôsobuje pokles a starnutie pracovnej sily ako aj zvýšenie ekonomického zaťaženia obyvateľstva.

V porovnaní s celoslovenským priemerom má Nitriansky kraj nižšiu mieru ekonomickej aktivity. Tabuľka č.14 ukazuje mieru ekonomickej aktivity na celonárodnej a krajskej úrovni v časovom horizonte rokov 2011 – 2020. Môžeme vidieť, že Nitriansky kraj dlhodobo vykazuje mierne nepriaznivejšie hodnoty ako celoštátny priemer. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov Dvorany nad Nitrou je pod krajskou a celoštátnou úrovňou (49,5%).

Tabuľka 14 – Vývoj miery ekonomickej aktivity v rokoch 2011 - 2020

Rok / Región	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
NSK	57,4%	58,0%	57,9%	58,5%	58,5%	59,0%	59,1%	58,6%	58,6%	57,8%
SR	58,8%	59,2%	59,3%	59,4%	59,7%	60,1%	59,9%	59,8%	59,7%	59,0%

Zdroj: Štatistický úrad SR

Ďalšími dôležitými indikátormi trhu práce je miera zamestnanosti a miera nezamestnanosti. Kým **miera nezamestnanosti** predstavuje v percentách vyjadrený podiel počtu nezamestnaných z ekonomicky aktívneho obyvateľstva (EAO), **miera zamestnanosti** je v percentách vyjadrený podiel počtu pracujúcich osôb z obyvateľstva vo veku od 15 do 89 rokov (EAO+ENO).

Od roku 2011 (po hlbokom poklese zamestnanosti ako dôsledku celosvetovej hospodárskej krízy v roku 2008) sa počet pracujúcich opätovne začal postupne zvyšovať. Z dlhodobého hľadiska sa dopyt na trhu práce ubera od poľnohospodárstva, ťažby a priemyslu smerom k službám. Vývoj miery zamestnanosti na národnej úrovni ukazuje Tabuľka č.15. Miera zamestnanosti v NSK od roku 2011 nepretržite rástla na hodnotu 69,3 %, to znamená, že vykazuje podobný rastúci trend ako vývoj miery zamestnanosti na celoštátnej úrovni.

Tabuľka 15 – Vývoj miery zamestnanosti v rokoch 2011 - 2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
SR	59,3 %	59,7 %	59,9 %	61,0%	62,7 %	64,9 %	66,2 %	67,6 %	68,4 %	67,5 %

Zdroj: Štatistický úrad SR

Drvivá väčšina ekonomicky aktívnych obyvateľov obce Dvorany nad Nitrou dochádza za prácou mimo obec (podľa výsledkov zo sčítania obyvateľstva v roku 2011 je to 81,8%), najmä do Topolčian a Nitry. Priamo v obci zamestnáva niekoľko ľudí verejný sektor (Obecný úrad a MŠ).

Výkyvy na trhu práce v období rokov 2011 až 2013 boli sprevádzané celkovým rastom nezamestnanosti v SR. Nezamestnanosť sa od roku 2014 do roku 2019 postupne znižovala. Priemerná miera evidovanej nezamestnanosti klesla v roku 2019 na 4,92%, v roku 2020 bol však opäť zaznamenaný markantný nárast ako citelný dôsledok dopadu pandémie na hospodárstvo. V rámci kraja najnižšia miera evidovanej nezamestnanosti je práve v okrese Topolčany.

Tabuľka 16 – Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti (v %) v rokoch 2011 – 2020

Región/rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Okr. Topoľčany	11,61	12,8	12,41	11,08	9,21	7,10	4,08	3,16	2,90	5,34
NSK	13,27	14,08	12,52	11,21	9,71	6,96	4,05	3,12	2,93	5,50
SR	13,59	14,44	13,50	12,29	10,63	8,76	5,94	5,04	4,92	7,57

Zdroj: Štatistický úrad SR

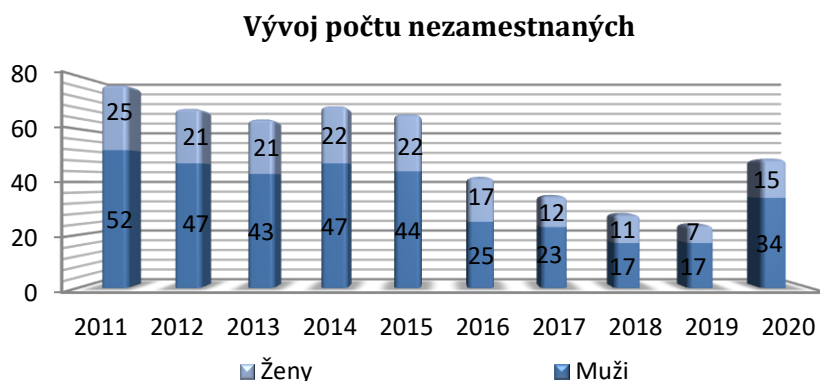
V sledovanom období 2011 – 2020 sa horeuvedené trendy prejavili aj v Dvoranoch nad Nitrou: počet nezamestnaných sa od roku 2014 do roku 2019 znižoval, avšak v roku 2020 sa výrazne zvýšil. K 31.12.2020 bolo v obci evidovaných 49 uchádzačov o zamestnanie. Čo sa týka štruktúry nezamestnaných podľa pohlavia, bol podiel mužov počas celého sledovaného obdobia nad úrovňou 59% (59,5 až 70,8%).

Tabuľka 17 - Vývoj počtu nezamestnaných v obci Dvorany nad Nitrou

Rok	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
Pohlavie	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Počet nezamest.	52	25	47	21	43	21	47	22	44	22	25	17	23	12	17	11	17	7	34	15
SPOLU	77		68		64		69		66		42		35		28		24		49	

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 9 – Zdroj Tabuľka 17

A.5. EKONOMICKÝ POTENCIÁL

V Nitrianskom kraji v celkovom počte právnych subjektov dominujú fyzické osoby (FO - 58,41%), právnické osoby (PO) majú 41,59%-ný podiel. V skupine FO majú jednoznačnú prevahu živnostníci (až 92,79% FO). Tabuľka č.18 ukazuje, že štruktúra právnych subjektov v rámci okresu a obce je podobná s tým, že v obci Dvorany nad Nitrou z celkového počtu právnych subjektov tvoria FO ešte väčší podiel (70,49%).

Tabuľka 18 – Právne subjekty registrované k 31. 12. 2020

Právny subjekt	NSK	Relatívne (%)	Okres Topoľčany	Relatívne (%)	Dvorany nad Nitrou	Relatívne (%)
PRÁVNICKÉ OSOBY celkom	31 430	41,59	2 409	35,42	18	29,51
v tom: ziskové	27 343	87,00	2 047	84,97	15	83,33
neziskové	4 087	13,00	362	15,03	3	16,67
FYZICKÉ OSOBY celkom	44 149	58,41	4 393	64,58	43	70,49
v tom: živnostníci	40 964	92,79	4 060	92,42	41	95,35
SPOLU	75 579	100	6 802	100	61	100

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z hľadiska právnej formy podnikov v NSK prevažovali spoločnosti s ručením obmedzeným a podľa vlastníctva podniky v súkromnom sektore. Na území obce Dvorany nad Nitrou má svoje sídlo 16 spoločností typu s. r. o. – 88,9% z PO). Vo veľkostnej štruktúre podnikov najpočetnejšiu skupinu tvorili malé podniky.

Cestovný ruch ako jedno z prierezočných odvetví hospodárstva je dôležitým faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja regiónov, ovplyvňuje tvorbu nových pracovných príležitostí, stimuluje rozvoj technickej a sociálnej infraštruktúry, zlepšuje starostlivosť o životné prostredie a občiansku vybavenosť, je zdrojom príjmov obcí a regiónu. Lokalita obce Dvorany nad Nitrou síce nepatrí k turistickým destináciám regiónu, avšak návštevník tu môže nájsť rôzne zaujímavosti: nehnuteľné kultúrne pamiatky (kostol sv. Vendelína z roku 1768, prícestná socha Panny Márie) a Pamätnú izbu obce zriadenú v budove obecného úradu (sú v nej vystavené rôzne predmety, viažuce sa k histórii obce: typický ľudový odev z obce, keramika, remeselné náradia z konca 19. a začiatku 20. storočia, historické dokumenty týkajúce sa kaštieľa, kaplnky a školy, dobové fotografie zachytávajúce život obyvateľov v minulosti, poľnohospodárske stroje a nástroje, pozostatky z bývalého kaštieľa, ale aj staré typy televízorov, rádií a žehličiek). Pamätná izba je sprístupnená miestnemu obyvateľstvu i návštevníkom.

Základným predpokladom ďalšieho úspešného rozvoja cestovného ruchu je zodpovedajúca infraštruktúra a adekvátna úroveň poskytovaných služieb. Základné služby cestovného ruchu – stravovacie a ubytovacie služby sa však v obci nenachádzajú.

A.6. INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Ekonomický a sociálny rozvoj obce vo veľkej miere ovplyvňuje vybavenosť územia efektívne fungujúcou infraštruktúrou.

DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Z hľadiska dopravnej dostupnosti má obec Dvorany nad Nitrou výhodnú polohu: katastrom obce prechádza významná dopravná trasa – štátna cesta I/64, ktorá spája aj mestá Topoľčany – Nitra. Táto cesta má v rámci celoslovenskej dopravy veľký význam, je súčasťou dopravných nadradených medzinárodných trás a reprezentuje prepojenie cestného ťahu Žilina – Prievidza – Nitra - Komárno. V Dvoranoch nad Nitrou je na túto cestu pripojená sieť miestnych komunikácií.

Všetky majú charakter miestnych obslužných komunikácií s priamou obsluhou objektov pril'ahlej zástavby. Dopravná premávka je na všetkých komunikáciách obojsmerná.

Údržba, prevádzka a opravy ciest I. triedy sú metodicky usmerňované a riadené z GR – odboru prípravy investícií, správy a údržby a výkon je zabezpečovaný prostredníctvom Investičnej výstavby a správy ciest (IVSC) so sídlom v Bratislave. Obec zabezpečuje rekonštrukciu a údržbu infraštruktúru miestnych komunikácií. V roku 2021 boli obnovené miestne komunikácie na parcelách č.328 a č.300/3, 76, 313/2 z vlastných zdrojov obce. Rekonštrukcia ciest je potrebná ešte na parcelách č.233, 447, 448.

Pešie komunikácie sú vybudované v zastavanom území obce pozdĺž ciest. Rekonštrukcia chodníkov na parcele č.97, ktoré boli betónové a v zlom technickom stave, prebiehala v rokoch 2017 – 2019 a bola financovaná z obecného rozpočtu. V súčasnosti však aj ďalšie chodníky (nachádzajúce sa na parcele č.97/1) vyžadujú obnovu.

Verejné priestranstvá sa v obci nachádzajú pred kostolom, pri materskej škôlke a pred obecným úradom. V roku 2019 sa uskutočnila úprava verejného priestranstva pri MŠ z vlastných zdrojov (vrátane osadenia mobiliáru), a v roku 2021 pri obecnom úrade pomocou štrukturálnych fondov EÚ vo výške 26 370 Eur v rámci integrovanej stratégie rozvoja územia mikroregiónu Svornosť.

Pasportizácia dopravného značenia v Dvoranoch nad Nitrou už bola uskutočnená, na základe jej výsledkov je potrebné rekonštruovať a doplniť dopravné značenie v obci.

Cestná hromadná doprava má v obci najväčší podiel na preprave cestujúcich. Obec má dobré zabezpečenie prímestskou autobusovou dopravou. Napojenie na diaľkovú hromadnú dopravu je zabezpečené väčšinou v Topolčanoch.

Parkoviská sú vybudované ako spevnené plochy pri objektoch občianskej vybavenosti v dostatočnej kapacite. V katastri obce nie sú vybudované samostatné **cyklistické cesty**.

ENERGETICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Zásobovanie elektrickou energiou. Obec Dvorany nad Nitrou je zásobovaná elektrickou energiou na 100%, avšak v súčasnom programovacom období je potrebné zásobovanie rozšíriť aj do rozvojovej časti obce za účelom rozšírenia stavebných pozemkov.

Verejné osvetlenie bolo čiastočne zrekonštruované v roku 2015 a 2019 (výmena pôvodného osvetlenia za nové LED svietidlá) z vlastných zdrojov obce. Taktiež je potrebné jeho rozšírenie do rozvojovej časti obce.

Zásobovanie plynom. Dvorany nad Nitrou sú plne splynofikované, približne 80% domácností je pripojených. Plyn je využívaný pre potreby vykurovania, varenia a na prípravu TÚV.

Zásobovanie teplom. Domácnosti využívajú na kúrenie (okrem plynu) tuhé palivo z finančných dôvodov. Elektrická energia je využívaná len ako doplnkový zdroj tepla pri varení, prípadne pre prípravu TÚV.

ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou. Obec Dvorany nad Nitrou má vybudovaný verejný vodovod. Obec je pokrytá vodovodnou sieťou na 100%, avšak značné množstvo domácností využíva vlastnú studňu ako zdroj pitnej vody. V súčasnom programovacom období je potrebné vodovod rozšíriť do rozvojovej časti obce za účelom rozšírenia stavebných pozemkov.

Odvádzanie odpadových vôd. Obec nemá vybudovanú kanalizačnú sieť, avšak 50% domácností vlastní malé domové čistiarne odpadových vôd. V ostatných domácnostiach je odpadová voda zhromažďovaná v žumpách a septikoch, ktoré sú vo viacerých prípadoch priepustné, a ohrozujú tak podzemnú vodu a teda aj vodu v domových studniach, ktorú značná časť domácností používa ako pitnú, čo predstavuje reálnu hrozbu pre ich zdravie i pre životné prostredie. Obec plánuje vybudovať verejnú kanalizáciu v spolupráci so Západoslovenskou vodárenskou spoločnosťou, a. s. v súčasnom programovacom období, ktorá v I. etape (2021 - 2022) zabezpečí vypracovanie projektovej dokumentácie.

Odvádzanie dažďových vôd. Obec nemá dobudovanú dažďovú kanalizáciu. Dažďové vody sú odvádzané povrchovo, rigolmi a priekopami, resp. prirodzeným vsakom cez priepustné vrstvy.

Odpadové hospodárstvo. V zmysle zákona o odpadoch jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“ na celoštátnej, krajskej, okresnej, ale aj obecnej úrovni a pôvodcom odpadu. Pri riešení problematiky zneškodňovania komunálnych odpadov z územia obce Dvorany nad Nitrou vychádzajú z cieľov okresnej koncepcie odpadového hospodárstva ako i Programu odpadového hospodárstva obce Dvorany nad Nitrou, ktoré podrobne riešia povinnosti pôvodcu odpadu.

Zber a likvidáciu netriedeného komunálneho odpadu obec zabezpečuje prostredníctvom zazmluvnenej spoločnosti – každý druhý týždeň. V obci je zavedený triedený zber druhotných surovín pre komodity v zmysle platnej legislatívy. Zber a odvoz zmesových plastov, VKM a kovov z domácností z nádob je zabezpečený pravidelne na mesačnej báze. Papier a lepenka sú zbierané z domácností podľa harmonogramu. V obci je vybudovaný zberný dvor, kde sa separuje hlavne elektroodpad a veľkoobjemový odpad. Kompostovanie prebieha priamo na pozemkoch obyvateľov. Pre množstvový zber drobného stavebného odpadu sa v obci v roku 2020 vybudovala mostová váha.

V katastri obce sa nenachádzajú nelegálne skládky odpadu.

INFORMAČNÁ A TELEKOMUNIKAČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Telekomunikácie a internet. Na území obce je v prevádzke miestna telekomunikačná sieť a optický kábel. Územie obce je dostatočne pokryté signálom mobilných operátorov. Pokrytie internetom je zabezpečované prostredníctvom telekomunikačných operátorov. Podľa údajov zo sčítania obyvateľov v roku 2011 vybavenosť domácností pevnou telefónnou linkou, mobilným telefónom, osobným/prenosným počítačom a prístupom na internet v obci Dvorany nad Nitrou je nadpriemerná.

Internetová stránka obce. Obec Dvorany nad Nitrou má kvalitnú internetovú stránku, ktorú priebežne aktualizuje.

Obecný rozhlas. V obci je zriadený miestny rozhlas, ktorý pokrýva celé zastavané územie. Jeho stav je vyhovujúci.

Kamerový systém v obci bol vybudovaný v rámci bezpečnostných opatrení. V súčasnosti sú inštalované 2 kamery, ktoré monitorujú verejné priestranstvo pri obecnom úrade.

SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA OBCE

Obec Dvorany nad Nitrou má vybudovanú základnú sociálnu infraštruktúru – materskú školu, kostol, cintorín, dom smútku, kultúrny dom, športové zariadenia a aj komerčnú vybavenosť. V obci absentujú zariadenia poskytujúce vzdelávacie (základná škola), zdravotnícke a sociálne služby. Situácia v tejto oblasti je riešená pomocou najbližších zariadení v susedných obciach, resp. v mestách.

Materská škola zabezpečuje celodennú starostlivosť pre deti od 3 do 6 rokov v jednej triede prostredníctvom kvalifikovaných pedagogických zamestnancov. V roku 2019 sa uskutočnila rekonštrukcia interiéru aj vybavenia MŠ. Súčasná kapacita predškolského zariadenia je nepostačujúca.

Zariadenia verejnej správy a administratívy v obci reprezentuje obecný úrad. Budova **Obecného úradu** v Dvoranoch nad Nitrou je lokalizovaná v centre obce **v spoločnom objekte s kultúrnym domom**. Objekt bol v rokoch 2017, 2020 a 2021 zrekonštruovaný.

Športové zariadenia. Pre športové vyžitie obyvateľov je v obci k dispozícii **multifunkčné ihrisko** (minifutbal, hokejbal, tenis), ktoré je vo vyhovujúcom stave.

INÉ ZARIADENIA OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

Požiarňa zbrojnica. V rokoch 2017 – 2020 obec vybuďovala nový objekt požiarnej zbrojnice pomocou dotácie vo výške 59 266 Eur a z vlastných zdrojov vo výške 25 266 Eur. V novej budove zbrojnice je umiestnené vybavenie (hasičské vozidlo, povodňový vozík a pod), s ktorým disponuje dobrovoľný hasičský zbor (DHZ), a je v nej vytvorené aj potrebné zázemie pre členov DHZ.

Náboženské zariadenia. V centre obce sa nachádza rímsko-katolícky kostol. Farský úrad sa v obci nenachádza.

Cintorín a dom smútku. V roku 2020 sa uskutočnili menšie rekonštrukčné práce v budove domu smútku, obec investovala aj do novej ozvučovacej techniky a rekonštruovala časť chodníkov na cintoríne. Ostatné vnútorné komunikácie a plocha pred domom smútku taktiež vyžadujú obnovu, a je potrebné aj osadenie mobiliáru na území cintorína.

A.7. DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

Obytná funkcia tvorí v Dvoranoch nad Nitrou základnú funkciu obce. Zóna bývania je tvorená výlučne individuálnou bytovou výstavbou (IBV), bytové domy sa v obci nenachádzajú. Jedná sa teda o typický vidiecky ráz osídlenia. Koeficient obložnosti bytov dosahuje výšku 3,6, čo znamená, že v priemere 3,6 obyvateľa obýva jeden byt (v rodinnom dome). Najväčšia časť domového fondu (až 83%) pozostáva z bytov s celkovou podlahovou plochou nad 81 m².

Tabuľka 19 – Domový a bytový fond v Dvoranoch nad Nitrou k 31.12.2011

Domový a bytový fond spolu	TO BYTY spolu							
	v RD				v bytových domoch			
212	212				0			
Celková podlahová plocha bytu v m ²	< 40	40-80	81-120	120+	< 40	40-80	81-120	120+
Počet bytov	1	34	97	79	0	0	0	0

Zdroj: SODB 2011- Štatistický úrad SR

Existencia príležitostí na bývanie, ako aj stav domového a bytového fondu sú určujúcimi faktormi, ktoré ovplyvňujú ďalší rozvoj obce a napĺňajú jej obytnú funkciu, preto je zámerom obce Dvorany nad Nitrou zabezpečiť vhodné podmienky pre rozvoj IBV. Na výstavbu rodinných domov v obci sa využívajú priestorové rezervy v zastavanom území: stavia sa hlavne v existujúcej zástavbe rodinných domov v prelukách, resp. v záhradách po vybudovaní prístupovej cesty vlastníckmi pozemkov. Nakoľko je v obci nedostatok stavebných pozemkov a existuje po nich silný dopyt, je nutné, aby obec investovala do rozšírenia IS a komunikácií za účelom rozšírenia stavebných pozemkov – vytvorenia novej obytnej lokality.

A.8. KULTÚRNA, ŠPORTOVÁ A SPOLKOVÁ ČINNOSŤ

Obec vytvára podmienky na tvorbu, prezentáciu a rozvoj kultúrnych hodnôt a kultúrnych aktivít, na udržiavanie miestnych zvykov a ľudových tradícií. Finančne podporuje spoločenské a kultúrne aktivity na území obce. V obci pôsobí klub dôchodcov – Venček a DHZ.

Zásluhou obecného úradu sa tu konajú rôzne podujatia kultúrneho, spoločenského a športového charakteru: napríklad posedenie dôchodcov, adventné akcie pre deti aj dospelých, stávanie mája, deň matiek, deň detí. Najväčšej obľube sa tešia tradičné hody, kedy sa koná hodová výstava a súťaž vo varení guláša.

Monografia obce, ktorú obec vydala ešte v roku 2010, približuje život a kultúru obyvateľov Dvoran nad Nitrou v minulosti i v súčasnosti.

A.9. ŠTRUKTÚRA SAMOSPRÁVY A HODPODÁRENIA OBCE

Starosta je najvyšší výkonný orgán obce. Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený v Dvoranoch nad Nitrou zo 7 poslancov. Postavenie týchto orgánov je dané ústavou a zákonmi, a sú zvolené v priamych voľbách obyvateľmi obce, ktorí tak nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce. Ustanovená je funkcia zástupcu starostu a hlavného

kontrolóra. Komunikácia s obyvateľmi sa uskutočňuje prostredníctvom viacerých informačných kanálov ako je úradná tabuľa, obecný rozhlas a webstránka obce.

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu (bez právnej subjektivity) a je zložený z 4 pracovníkov obce. Vykonáva administratívne, odborné a organizačné práce súvisiace s plnením úloh samosprávy obce. Jeho prácu organizuje a vedie starosta, organizačný poriadok obecného úradu schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Výkon prenesenej štátnej správy pre Dvorany nad Nitrou zabezpečuje Spoločný obecný úrad Topoľčany v oblasti stavebnej agendy. Obec zabezpečuje sociálnu agendu prostredníctvom občianskeho združenia Spokojnosť.

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2020. Obec zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový. Celkový rozpočet obce na rok 2020 bol zostavený ako vyrovnaný.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2020. Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 11.12.2019 uznesením č.85/2019. Rozpočet bol zmenený päťkrát. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru príjmov a výdavkov obce v roku 2020.

Tabuľka 20 – Rozpočet obce za rok 2020 v EUR

	Schválený rozpočet	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočné plnenie príjmov/ čerpanie výdavkov k 31.12.2020	% plnenia príjmov/ % čerpania výdavkov
Príjmy celkom	317 660,00	448 534,33	410 531,61	94,40
z toho :				
Bežné príjmy	292 505,00	304 226,00	299 391,53	98,41
Kapitálové príjmy	0	109 520,00	109 520,00	100,00
Finančné operácie	19 505,00	21 125,00	1 620,08	7,67
Príjmy RO s právnou subjektivitou - bežné	5 650,00	13 663,33	13 663,33	100,00
Finančné operácie RO	0	0		
Výdavky celkom	317 660,00	442 747,33	378 854,96	85,57
z toho :				
Bežné výdavky	208 560,00	223 821,00	191 418,99	85,52
Kapitálové výdavky	34 000,00	141 120,00	109 629,64	77,68
Finančné operácie	0	0	0	0
Bežné výdavky RO	75 100,00	77 806,33	77 806,33	100,00
Kapitálové výdavky RO	0	0	0	0
Rozpočet obce /schodok, prebytok/	0	0		

Zdroj: Záverečný účet obce Dvorany nad Nitrou a rozpočtové hospodárenie za rok 2020

Prebytok rozpočtu v sume 45 339,98 € zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, bol navrhnutý použiť na tvorbu rezervného fondu.

Z analýzy vyplýva, že obecný rozpočet poskytuje istý priestor na financovanie rozvojových zámerov, je však potrebné uchádzať sa aj o získanie externých zdrojov – grantov, najmä na realizáciu náročnejších investičných projektov.

B. ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Primárna analýza má v tejto časti identifikovať hlavne také faktory z vonkajšieho prostredia (vrátane globálnych trendov), ktoré na územnú samosprávu vplyvajú naprieč všetkými úrovňami - regionálnou, národnou a nadnárodnou. Pri analýze vonkajšieho prostredia je dôležité zohľadniť vplyv faktorov v politickej, ekonomickej, technologickej aj sociálnej oblasti na miestny rozvoj. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Na celosvetovej úrovni môžeme považovať za najvýznamnejšie faktory globalizačné zmeny svetovej ekonomiky, klimatické zmeny a tiež hospodárske a spoločenské dopady pandémie COVID-19.

Krízou vyvolanou pandemiou koronavírusu sa podpíše aj na vývoji slovenskej ekonomiky. Nákaza prepisuje celosvetové štatistiky a mení aj makroekonomickú prognózu SR. Slovensko zaznamenalo od svojho vstupu do EÚ pôsobivý hospodársky vývoj (i keď produktívny potenciál krajiny stále obmedzujú pretrvávajúce nedostatky v určitých oblastiach pracovného trhu, v školstve, infraštruktúre a verejnej správe, ako aj pretrvávajúca korupcia), pandémia však stiahla aj slovenskú ekonomiku do recesie a HDP v roku 2020 sa prepadol o 7,2 %. Očakáva sa, že v druhej polovici roka 2021 začne ekonomika postupne ožívať, mali by ju podporiť aj investície z Plánu obnovy a odolnosti EÚ (do roku 2026 až v objeme 5,8 miliárd Eur), ale neistota ohľadom ďalšieho vývoja ostáva naďalej veľká. Neistá dĺžka pandémie aj opakované návraty ochorenia môžu ekonomický prepád ešte prehĺbiť.

Po poklese počtu pracovných miest v roku 2020 sa očakáva v roku 2021 postupné oživenie, pričom predkrízovú úroveň zamestnanosti dosiahneme až na konci roka 2023. Vzhľadom na silný pokles ekonomickej aktivity koronakrízou stiahla počet odpracovaných hodín (z dôvodu opatrení podporujúce skrátenú prácu nie až tak počet pracovných miest). Menej práce je najmä vo vybraných sektoroch služieb (turizmus, stravovacie služby, maloobchod, rekreácie, či doprava), ale aj v priemysle a stavebníctve. Prognóza je najmä v krátkom horizonte negatívna, v nasledujúcich rokoch by sa mala nezamestnanosť pomaly znižovať.

Medzi sociologické faktory, ktoré majú na vývoj spoločnosti v súčasnosti najväčší vplyv, patria hlavne demografické zmeny (starnutie populácie), ale aj zmeny v životnom štýle (rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, zvyšovanie kriminality).

Z technologického hľadiska informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené, dostupné a poskytované aj s využitím telekomunikačných technológií. Kvôli pandémie sa technologický pokrok zrýchlil natoľko, že fyzický svet je už neoddeliteľný od digitálnej zložky.

Z regionálneho hľadiska je nevyhnutné brať do úvahy predovšetkým rozvojové potenciály, výzvy, limity a problémy vyplývajúce z vývoja v Nitrianskom kraji.

Medzi základné ukazovatele, ktoré poukazujú na vyspelosť hospodárstva a sú relevantné k informáciám pre sociálno-ekonomický prehľad, patrí vytvorený hrubý domáci produkt (HDP). Podiel Nitrianskeho kraja na celonárodnom hrubom domácom produkte (HDP) predstavoval 10,4 % a v prepočte na obyvateľa regionálny HDP bol o 16,4 % nižší ako priemer Slovenska. Podľa ekonomických činností najväčší podiel na regionálnej hrubej pridanej hodnote v roku 2018 tvoril priemysel (35,5 %). Skladba priemyselných odvetví je pestrá, dominantné miesto má krajské mesto Nitra, ktorého významným podnikom je automobilka Jaguar Land Rover. Medzi odvetvia, ktoré sa úspešne podieľajú na hospodárskom rozvoji regiónu a na tvorbe pracovných miest, patrí predovšetkým rýchlo sa rozvíjajúci automobilový, elektrotechnický a strojársky priemysel. Zásľuhu má aj plastikársky a potravinársky priemysel, obchod, doprava, logistika, služby a poľnohospodárstvo.

NSK patrí k najteplejším oblastiam a má najlepšie podmienky pre poľnohospodársku produkciu z celého Slovenska. Kraj obhospodaruje najväčšiu výmeru poľnohospodárskej pôdy zo všetkých krajov SR a patrí k najvýznamnejším producentom poľnohospodárskych plodín. Poľnohospodárstvo a potravinárstvo však charakterizuje nízka pridaná hodnota a konkurencieschopnosť, čo sa prejavuje v stále sa zhoršujúcom salde importu a exportu potravín.

Nitriansky kraj má bohatú históriu s množstvom termálnych prameňov a cestovný ruch v kraji sa viaže najmä na lokality s termálnymi prameňmi, kde vyrástli rekreačno - turistické strediská (Komárno, Patince, Štúrovo).

Nitriansky kraj je dobre prepojený cestnými komunikáciami medzi okresmi a aj medzinárodnými cestnými ťahmi. Územím prechádza aj medzinárodná magistrálna trať železničnej dopravy. V meste Komárno sa nachádza na rieke Dunaj významný riečny prístav, ktorý je napojený na európsku riečnu magistrálu Rýn - Mohan - Dunaj.

Z pohľadu kvality životného prostredia pre Nitriansky kraj je identifikovaných niekoľko problémov, ohrozenie zložiek životného prostredia a udržateľnosti rozvoja krajiny hlavne v zmysle ohrozenia povodňami, vysokého lokálneho emisného zaťaženia prostredia, zlého a zastaraného technického stavu niektorých častí technickej infraštruktúry, živelného urbanistického rozvoja, výskytu environmentálnych záťaží ako dôsledkov intenzívnej priemyselnej činnosti, zakladania čiernych skládok, výskytu nebezpečných odpadov a nízkeho podielu materiálovo a energeticky zhodnotených odpadov na celkových odpadoch. Narastajúci podiel individuálnej automobilovej dopravy v porovnaní s verejnou osobnou dopravou a nedostatočné využívanie ekologických druhov dopravy má negatívny dopad na kvalitu životného prostredia a života občanov (vznik emisií, zvýšená miera hluku, vznik dopravných zápch a kolíznych úsekov, nedostatok parkovacích miest a podobne).